

УДК 336.671

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Студ. О.А. Атаманенко, гр. МГЗМКБ -17(з)

Науковий керівник проф. Т.Є. Воронкова

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Узагальнення теоретичних й методичних засад, аналіз особливостей використання методів аналізу прибутковості та формування рекомендацій щодо їх використання на підприємствах в умовах нестабільного ринкового середовища.

Об'єктом дослідження виступають процеси обґрунтування напрямів підвищення прибутковості підприємства. **Предметом дослідження** є методи та заходи, що спрямовані на збільшення прибутковості підприємства

Методи та засоби дослідження: структурно-логічний (при побудові структури дослідження); діалектичний (при формуванні мети, завдань, об'єкта); теоретичного узагальнення (при вивченні результатів дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців).

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. В результаті проведеного дослідження дістало подальшого розвитку обґрунтування підходів до формування комплексної системи підвищення прибутковості підприємства.

Результати дослідження. Сучасний період характеризується кардинальною зміною акценту від традиційного планування прибутку до оцінки, перш за все, впливу на його розмір ефективності рішень, які приймаються при переході на більш прогресивні організаційні форми, ступеня освоєння керівниками та фахівцями підприємницького стилю поведінки, обґрунтованості вибору пріоритетних напрямів маркетингової орієнтації і в цілому стратегічного розвитку підприємства. В сучасних умовах об'єктивно необхідним є визначення впливу на прибуток факторів зовнішнього середовища та форм власності і господарювання, організаційно економічних методів управління, реалізація яких забезпечує досягнення довгострокової прибутковості підприємства.

Методи аналізу - це комплекс науково-методичних інструментів та принципи дослідження прибутковості підприємства. Як правило, у якості першого етапу аналізу прибутку підприємства віддається перевага оцінюванню динаміки його складу і структури, тобто вертикальному й горизонтальному аналізу на підставі даних фінансової звітності. Ефективність горизонтального аналізу значно знижується в умовах інфляції. З метою нейтралізації її негативного впливу, доцільно проводити коректування показників на індекс інфляції. Вертикальний аналіз демонструє структуру фінансових результатів.

Факторний аналіз – це методика комплексного системного вивчення і виміру дії факторів на величину результативних показників. Одним з прийомів проведення факторного аналізу є прийом елімінування.

На Заході широко розповсюджена система фінансового аналізу «Дюпон» (The Du Pont System of Analysis), розроблена менеджерами компанії «Дюпон», відома іще за назвою «Дюпон-каскад». За цією системою метою аналізу є: визначити п'ять основних співвідношень (коефіцієнтів) за даними бухгалтерської звітності (прибутковість власного капіталу, прибутковість активів, прибутковість продажів, оборотність активів, мультиплікатор акціонерного (власного) капіталу); отримати уявлення про розвиток компанії в часі (проаналізувавши динаміку коефіцієнтів); виділити основні напрямки поглибленого вивчення діяльності компанії. В основу системи «Дюпон-каскад» покладено так зване рівняння Дюпон (Du Pont), яке показує взаємозв'язок між прибутком на інвестований капітал, оборотністю активів, чистим доходом та лівериджем.

За абсолютним, досліджуваним ізольовано показником прибутку неможливо об'єктивно оцінити рівень доходності підприємства. З позиції методичного забезпечення оцінки ефективності управління фінансовими результатами високу практичну цінність має аналіз відносних коефіцієнтів результативності (рентабельності) і встановлення їх взаємозв'язку з іншими фінансовими показниками підприємства за допомогою факторного аналізу.

В економічній літературі найчастіше зустрічається таке групування показників рентабельності, які передбачають їх об'єднання у три системи: показники, що базуються на витратному підході (рентабельність продукції, рентабельність операційної, інвестиційної, звичайної діяльності та окремих інвестиційних проектів); показники, що характеризують прибутковість продажів (валова і чиста рентабельність продажів); показники, в основі яких лежить ресурсний підхід, зокрема, рентабельність сукупних активів, рентабельність основного, оборотного і власного капіталу тощо[2; 3].

Основним недоліком більшості розглянутих методик оцінки ефективності управління прибутком є ототожнення показників операційної та стратегічної ефективності. Показники, що характеризують операційну ефективність (рентабельність продажів, окремих видів продукції, виробництва тощо), повинні контролюватись на рівні керівників фінансових служб організації. Фінансову ефективність стратегічних рішень характеризують, у першу чергу, коефіцієнти рентабельності капіталу, інвестицій, активів. Інформація про динаміку цих показників цікавить перш за все власників бізнесу, його керівників та потенційних інвесторів.

Заключним етапом аналізу прибутковості підприємства є розрахунок резервів підвищення прибутку і рентабельності. Основні джерелами резервів їх підвищення є: природні умови, державне регулювання цін, тарифів тощо (зовнішні фактори); збільшення обсягів реалізації, зниження собівартості продукції; підвищення ціни реалізації за умови підвищення якості продукції, нові технології, пов'язані з поліпшенням якості продукції, прискорення оборотності оборотних коштів; постачальницько - збутова діяльність підприємства [4].

Висновки. Ефективність діяльності підприємства можна підвищити шляхом комплексного використання всіх механізмів підвищення його прибутковості. Також системний підхід допоможе виявити вплив всіх зовнішніх і внутрішніх факторів на діяльність підприємства і вжити необхідних дій для успішного функціонування на ринку.

Ключові слова: *прибуток, рентабельність, методи аналізу, фактори, резерви, факторний аналіз, підприємство.*

ЛІТЕРАТУРА

1. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: Учебное пособие / А.И.Алексеев, Ю.В. Васильев, А.В. Малеева, Л.И. Ушвидский. – М.: Финансы и статистика. – 2006. – 672 с.
2. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2005. – 662 с.
3. Ушеренко С. В. Прибутковість підприємства: теоретичні основи дослідження / С. В. Ушеренко // Формування ринкових відносин. – 2010. – № 12. – С. 144-147.
4. Черниш С.С. Економічний аналіз: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 312 с., с. 227.